

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

**Zvláštní škola internátní a Pomocná škola internátní,
Blovice, 5. května 621**

5. května 621, 336 01 Blovice

Identifikátor školy: 600 023 010

Termín konání orientační inspekce: 13. - 16. a 23. února 2001

Čj.	053 38/01-4004
Signatura	od3nu201

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je jedinou svého typu v okrese Plzeň-jih. Od 1. ledna 1995 je právním subjektem. V současné době ji navštěvuje 105 žáků, z toho 84 přespolních z 32 okolních obcí. Ti se vzdělávají v devíti třídách zvláštní školy a ve třech třídách pomocné školy. Jedna ze tříd pomocné školy je umístěna v detašovaném pracovišti - Ústavu sociální péče ve Stodě.

Při škole je zřízen internát s kapacitou 31 lůžek (tři výchovné skupiny) a školní jídelna.

Výuka probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, schváleném MŠMT ČR čj. 22 980/97 ze dne 20. června 1997 a Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy, schváleném MŠMT ČR čj. 24 035/97-22 s platností od 1. září 1997.

Výchovně-vzdělávací proces zajišťuje 15 pedagogických pracovníků, z nichž 11 má odbornou i pedagogickou způsobilost k výuce ve speciální škole.

Škola je schopna organizovat Kurz pro doplnění vzdělání poskytované zvláštní a pomocnou školou.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Třídy pomocné školy

Kvalita vzdělávání byla sledována ve všech třídách a u všech vyučujících. Hospitace se uskutečnily v hodinách čtení, psaní a počtů. V jejich průběhu se střídaly i prvky smyslové výchovy a věcného učení. Výchovně-vzdělávací proces se řídil podle individuálních plánů, které jsou vyučujícími zpracovány s přihlédnutím ke stupni postižení každého jedince. Při plánování a vlastní přípravě vycházely učitelky z příslušného vzdělávacího programu, učivo mají přehledně rozčleněno do tematických plánů. Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá jak schválenému učebnímu plánu, tak aktuálnímu složení tříd a cílům vzdělávání jednotlivých stupňů školy. Učitelky jsou podrobně informovány o specifických zvláštích každého žáka, rozvržení učiva je přiměřené, učební osnovy jsou plněny. Příprava a plánování výuky měly vynikající úroveň.

Sledované vyučování zajišťovaly tři učitelky, z nichž jen jedna splňuje podmínky odborné i pedagogické způsobilosti k výuce ve speciální škole. Chybějící odbornost a pedagogická způsobilost u zbývajících neměla vliv na celkovou úroveň kvality vzdělávání. Ve zhlédnutých hodinách byl zřejmý nevšední zájem všech vyučujících o práci s mentálně postiženými a příkladný přístup ke každému žákovi.

Výchovně-vzdělávací činnost probíhá ve velmi dobře vybavených učebnách, které působí vysoce esteticky, poskytují žákům podnětné pracovní prostředí. Většinou jsou prostorné, odpovídají svojí velikostí počtu žáků jednotlivých ročníků. Ve sledovaných hodinách byla vhodně využita řada drobných pomůcek, žáci měli k dispozici velké množství pracovního materiálu. Zásoba učebnic i pracovních textů je zajištěna, užívané tituly jsou schváleny MŠMT ČR. Ve škole jsou k dispozici také další didaktické pomůcky a audiovizuální technika, bohatý je inventář školní knihovny, který je průběžně doplňován.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala specifickým zvláštím žáků a momentální situaci ve třídách. Dodržována byla pravidla psychohygieny, respektováno individuální pracovní tempo. Učitelky vhodně zařazovaly relaxační a pěvecké chvilky, ve škole je zaveden pitný režim. Rozvrh hodin respektuje požadavky didaktických i hygienických zásad.

Zhlédnuté vyučovací jednotky byly ve všech případech účelně a velmi dobře zorganizované. Měly jasně stanovený cíl, obsah odpovídal požadavkům osnov a schopnostem jednotlivých žáků, vždy navazovaly na předchozí zvládnuté znalosti a dovednosti. V hodinách se střídaly

rozmanité činnosti (u tabule, v lavici, ve skupinách, ve dvojicích), prioritou veškerých prací byl individuální přístup vyučujících. Efektivně byl využit čas na práci s chybou, samostatná práce žáků byla vždy kontrolována. Prověřování znalostí, návyků a dovedností bylo prováděno nenásilným způsobem a odpovídalo mentálním zdatnostem jednotlivých žáků. Pokyny vyučujících byly vždy jasné, srozumitelné a ověřované žakovým porozuměním. Učitelky vhodně motivovaly jednotlivé činnosti, byly střídány živější části (využito her a soutěží) s klidnějším zaměstnáním (samostatná práce v lavici).

Ve třídách bylo vytvářeno příjemné pracovní prostředí. Ve všech sledovaných hodinách panovala pohoda, vzájemná komunikace i vztahy vyučujících a žáků se vyznačovaly důvěrou a respektováním postiženého jedince.

Kvalita vzdělávání ve třídách pomocné školy je hodnocena jako příkladná.

Třídy zvláštní školy

Úroveň kvality výchovně-vzdělávací činnosti byla sledována v předmětech český jazyk, matematika a pracovní vyučování.

Časová dotace učebního plánu odpovídala ve všech předmětech velmi dobře zpracovaným tematickým plánům i obsahu osnov příslušného vzdělávacího programu. Při plánování i přípravě vlastní výuky jednotliví vyučující dbali na návaznost učiva postupných ročníků, což prokazovaly zápisy o probírané látce v třídních knihách. Stanovené vyučovací úkoly a záměry odpovídaly složení tříd i momentálním dispozicím jednotlivých žáků. Všichni učitelé mají přehled o specifických zvláštích týkajících se žáků s různým stupněm mentálního postižení, tyto znalosti dovedli uplatnit ve výuce sledovaných předmětů.

Na vzdělávacím procesu se podíleli kromě vyučování ve 3. a 4. ročníku učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí k výuce ve speciální škole. Tyto velmi dobré personální podmínky kladně ovlivnily celkovou úroveň vzdělávání. Většina vyučujících se prezentovala zkušenostmi z několikaleté práce s mentálně postiženými i odbornými znalostmi z oblasti speciálního školství.

Hospitované hodiny českého jazyka a matematiky probíhaly v kmenových třídách, které mají dobré prostorové podmínky a všechny jsou velmi dobře vybavené pro výuku výše uvedených předmětů. K dispozici je řada tabulárních pomůcek k jazykové složce, počítadla, kalkulačky, dětská literatura ze školní knihovny, učební texty a velká zásoba drobných pomůcek vyrobených samotnými učiteli. Množství učebnic, pracovních sešitů a listů umožňuje plně realizovat učební program sledovaných předmětů. Všechny tituly užívaných učebnic jsou schváleny MŠMT ČR. Ve většině zhlédnutých hodin byla vhodně připravena tabule, využívána řada pomůcek, kromě audiovizuální techniky. Kabinety pro uvedené předměty jsou velmi dobře vybaveny, učebny mají vysokou estetickou úroveň. Materiálně technické podmínky pro výuku všech složek pracovního vyučování jsou ve škole nadprůměrné. Škola vlastní velmi dobře vybavenou cvičnou kuchyňku, dílny i pozemek. Stálému zlepšování stavu těchto pracovišť věnuje vedení školy nebyvalou péči (dovybavení dílen, dostavba nářadovny na pozemku a jeho oplocení).

Zásady psychohygieny jsou ve škole dodržovány, je zaveden pitný režim, zařazení sledovaných předmětů do rozvrhu hodin respektuje didaktické požadavky. Vyučovací tempo bylo většinou přizpůsobováno specifickým zvláštím jednotlivých žáků, nechybělo zařazování relaxačních chvil.

Zhlédnuté vyučovací jednotky byly velmi dobře organizovány a řízeny. V průběhu výuky učitelé respektovali zásady přiměřenosti a názornosti. V hodinách českého jazyka docházelo často k prolínání jednotlivých složek předmětu i k využívání mezipředmětových vztahů. Samozřejmostí byl individuální přístup vyučujících k žákům, v literární složce byla zřejmá snaha o kultivované vyjadřování a správný čtenářský projev žáků (v navštívených hodinách

měly čtenářské dovednosti velmi dobrou úroveň). V mluvnických hodinách chyběla v několika případech větší zaměřenost na práci s chybou a efektivnější využití času k procvičování učiva. Ve výuce matematiky se často objevovaly práce ve dvojicích nebo skupinách, žákům byl dáván prostor k uplatňování samostatnosti. Řada příkladů (zvláště slovních úloh) byla zaměřena na plnění zásady spojení s praktickým životem žáka. Menší aktivitu projevovali žáci vyšších ročníků. Samostatná práce žáků byla vždy průběžně kontrolována a hodnocena. Ve vícehodinových blocích pracovního vyučování byly zohledňovány motorické schopnosti jednotlivých žáků, velmi zdařilé byly úvodní části s předvedením výrobku a vstupními motivačními prvky. Během pracovních činností bylo dbáno na bezpečnost práce, hospodárnost s pracovním materiálem a dodržování hygienických zásad, na čistotu a pořádek. Ve všech zhlédnutých hodinách sledovaných předmětů vyučující uplatňovali formy a metody činnosti, které jsou typické pro pedagogickou práci ve speciálních školách. Učivo bylo žákům předkládáno věcně správně a srozumitelně.

Většina vyučovacích jednotek začala vstupní motivací, hodnocení jednotlivých činností probíhalo převážně formou pochval a povzbuzení. V několika případech bylo opomenuto závěrečné hodnocení práce žáků či třídních kolektivů. V průběhu výuky vládla ve třídách příjemná pracovní atmosféra, žáci byli velice ukázněni i v době přestávek.

V navštívených třídách byla provedena kontrola písemných projevů žáků. Sešity jsou pravidelně kontrolovány a opravovány, mají velmi dobrou úroveň.

Vzájemné vztahy pedagogů a žáků jsou vstřícné, založené na důvěře, ale zároveň na náročnosti a zodpovědnosti. Ve škole je respektována osobnost postiženého žáka.

Kvalita vzdělávání ve třídách zvláštní školy je celkově nadprůměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání byla sledována v hodinách čtení, psaní a počtů ve třídách pomocné školy a v předmětech český jazyk, matematika a pracovní vyučování ve třídách zvláštní školy.

Časová dotace sledovaných předmětů je v souladu s učebními vzdělávacími programy u obou typů škol, učební osnovy jsou plněny. Ve škole jsou příznivé personální podmínky, vyučování zabezpečují většinou učitelé s pedagogickou i odbornou způsobilostí pro činnost ve speciální škole. Výukové cíle odpovídají stupni postižení jednotlivých žáků a složení tříd. Plánování a příprava vyučování, materiální i psychohygienické podmínky jsou velmi dobré, pracovní prostředí má příkladnou úroveň. Vyučovací jednotky byly vedeny metodami a formami práce, které jsou uplatňovány při výuce na speciálních školách. Snaha všech vyučujících byla zaměřena na předávání dovedností a návyků potřebných pro další praktický život postižených žáků.

Kvalita výchovně-vzdělávacího procesu měla celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Hodnocení kvality řízení Zvláštní školy internátní a Pomocné školy internátní bylo předmětem inspekce dne 5. května 1999 (inspekční zpráva čj. 043 171/99-05014). Řízení školy bylo hodnoceno jako spíše nadprůměrné.

V následujícím textu budou uvedeny skutečnosti nové, odlišné od předchozí zprávy nebo bude konstatována platnost zjištění z května 1999.

Plánování

Koncepční záměry školy na léta 1998 - 2003 jsou zpracovány na základě analýzy materiálních a personálních podmínek školy. Jsou stanoveny dlouhodobé úkoly pro oblast výchovně-vzdělávací, personální, materiálně-technickou i spolupráce s veřejností a dalšími subjekty. V oblasti personální je již splněn prvořadý úkol týkající se zkvalitňování odborné způsobilosti pedagogů - dva učitelé dokončili studium speciální pedagogiky. V oblasti materiálního vybavení se realizovalo oplocení školního pozemku.

Koncepční záměry jsou rozpracovány v dokumentu „Organizační zabezpečení školního roku 2000/2001“. Materiál obsahuje celkovou charakteristiku školy, organizační schéma školy, plán kontrolní činnosti, plán výchovně-vzdělávací činnosti internátu, plán výchovného poradenství, přidělení kompetencí jednotlivým pracovníkům školy. Dokument neobsahuje přehled konkrétních akcí doplňující výchovně-vzdělávací proces v jednotlivých měsících roku.

Plánování vychází z dobré znalosti potřeb školy, stanovené cíle jsou reálné. Po stránce formální je oblast plánování méně propracovaná. Celkově je plánování hodnoceno jako průměrné.

Organizování

V organizační struktuře nedošlo ke změně ve složení vedení školy. V něm pracuje ředitelka školy a zástupkyně ředitelky školy. Obě mají rozdělené kompetence a náplně jejich práce jsou písemně stanoveny. Ředitelka má přesně určeny i úkoly pro ostatní pracovníky školy - učitele, vychovatele, provozní zaměstnance.

Poradním orgánem vedení školy je pedagogická rada a výchovná poradkyně. Metodické orgány vzhledem k velikosti a počtu zaměstnanců školy nejsou ustaveny.

Vymezení kompetencí a náplně práce jednotlivých pracovníků jsou součástí organizačního řádu školy, stejně jako školní řád a další dokumenty upravující vnitřní život školy. Školní řád byl přepracován a doplněn o práva žáků, rodičů i zaměstnanců.

Vnitřní informační systém je založen na denním osobním předáváním zpráv ve sborovně školy. Dále je možno bezprostředně se informovat na stálých vývěskách. Pětkrát ročně se schází pedagogická rada. Na jejím jednání třídní učitelé pravidelně seznamují pedagogický sbor s podrobnou analýzou výchovně-vzdělávací činnosti své třídy a stanovují i nápravné kroky u jednotlivých žáků. Z těchto jednání jsou pořizovány adekvátní zápisy. Stěžejní informace týkající se provozu školy jsou předávány na provozních poradách, které jsou konány nepravidelně dle aktuální potřeby.

Dokumentace školy upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy je dobře vedená a je jí věnována náležitá pozornost ze strany vedení školy i učitelů (třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy).

Osvědčený způsob informování rodičovské veřejnosti (individuální návštěvy) popsany v inspekční zprávě čj. 043 171/99 ze dne 5. května 1999 je i nadále organizován.

Výroční zpráva za školní rok 1999/2000 poskytuje veřejnosti i orgánům státní správy a samosprávy dostatek relevantních informací z oblasti výchovně-vzdělávací i materiálně-technického zabezpečení školy. Péče byla věnována i formálnímu zpracování dokumentu. Výroční zpráva byla projednána na závěrečné hodnotící pedagogické radě v červnu 2000.

Přidělené finanční prostředky umožňují plně realizovat výchovně-vzdělávací proces i provoz školy. Jsou efektivně využívány ve prospěch žáků.

Celkové jednání členů vedení školy a jejich rozhodování jsou konkrétní a jednoznačná. Vždy je reagováno na podněty a připomínky zaměstnanců či partnerů školy.

Velmi zdařilá byla např. spolupráce školy s Policií ČR v případě šetření šikany ve škole v listopadu 2000.

Organizační uspořádání školy a informační systém jsou promyšlené a funkční. Oblast organizování je hodnocena jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Organizační struktura školy je dokladem demokratického přístupu a umožňuje účinné řízení školy. Nástrojem operativního řízení vedení školy je i osobní příklad, znalost problematiky podřízených, nepřetržitý kontakt s nimi a jejich motivování k dobré spolupráci a k co nejlepšímu využití jejich schopnosti týmové práce. Ze strany vedení školy je cíleně vytvářen ve škole prostor pro uplatnění tvořivosti a iniciativy všech zaměstnanců školy.

Pedagogický sbor je stabilizovaný, z celkového počtu vyučovacích hodin je 66% vyučováno s odbornou a pedagogickou způsobilostí ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb.

Vedení školy aktivně podporuje profesní růst zaměstnanců školy. Vzdělávací akce jsou vybírány podle zájmu a potřeb školy. V letošním školním roce se zaměstnanci zúčastnili celkem 20 akcí.

Ředitelka školy absolvovala celoroční vzdělávací cyklus s názvem „Právo a management v ředitelské praxi“ pořádaný agenturou Pragoversa s. r. o. Pedagogičtí pracovníci využívají ke svému dalšímu vzdělávání převážně akcí Pedagogického centra Plzeň, administrativní pracovnice navštěvují pravidelně semináře agentury „Vzdělávání dospělých“. Sebevzdělávání učitelů probíhá i studiem odborných časopisů, novin a publikací. Přenos poznatků z dalšího vzdělávání pracovníků je zajištěn v rámci pedagogických rad.

Systém pravidelného hodnocení pracovníků je vytvořen. Kritéria pro přidělování nenárokových složek mzdy (osobního hodnocení a odměn) jsou zpracována a všichni s nimi byli prokazatelným způsobem seznámeni.

Propracovaný a efektivní systém vedení a motivování pracovníků je hodnocen jako velmi dobrý.

Kontrolní mechanismy

V souladu s inspekční zprávou čj. 043 171/99 lze konstatovat, že systém vnitřní kontroly je vytvořen vůči celé organizační struktuře a je účinný. Plán kontrolní činnosti je součástí dokumentu „Organizační zabezpečení školního roku 2000/2001“.

Ředitelka školy a zástupkyně mají vytvořen časový plán kontrol svěřeného úseku. Je rozpracován do jednotlivých měsíců, jsou stanoveny hlavní oblasti kontroly a termíny se zodpovědností vedoucích pracovníků i třídních učitelů. V letošním školním roce byl i cíleně zaměřen na kvalitu zpracování časově-tematických plánů v jednotlivých předmětech s důrazem na návaznost učiva v jednotlivých ročnících.

Pravidelně jsou prováděny kontroly denního provozu zařízení, pedagogické dokumentace a výchovně-vzdělávacího procesu. Hospitační činnost zástupkyně ředitele je četná. Vypovídající záznamy z hospitací obsahují doporučení i případná opatření ke zkvalitnění pedagogické práce u hospitovaného. Všechny kontroly jsou vyhodnocovány a učitelé jsou s výsledkem prokazatelně seznamováni na pedagogických radách, ostatní zaměstnanci na poradách provozních.

Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Vývoj školy má od orientační inspekce konané v roce 1999 v oblastech řízení vzestupnou tendenci. Kvalita řízení je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 11 148/99-21, ze dne 18. ledna 1999,
- Koncepce rozvoje školy na léta 1998 - 2001,
- Výroční zpráva za školní rok 1999/2000,
- Organizační zabezpečení školního roku 2000/2001,
- Školní řád,
- Plán kontrolní a hospitační činnosti,
- rozvrh hodin ve školním roce 2000/2001,
- záznamy z pedagogických rad,
- třídní knihy a třídní výkazy navštívených tříd,
- katalogové listy a osobní dokumentace žáků,
- tematické plány sledovaných předmětů,
- vybrané žákovské písemnosti,
- podklady pro práci třídního učitele,
- záznamy z hospitační činnosti členů vedení školy,
- inspekční podkladové materiály.

ZÁVĚR

Pro realizaci vzdělávacích programů a vlastní výuku sledovaných předmětů v obou typech škol jsou vytvořeny nadprůměrné podmínky. Kvalita vzdělávání je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Kvalita řízení je rovněž velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Celkově je činnost školy hodnocena jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl	František Mottl v. r.
Členka týmu	Mgr. Lenka Rusnoková	Lenka Rusnoková v. r.

V Sokolově dne 8. března 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. března 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Marie Bobová	Marie Bobová v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: referát školství OkÚ P-j	27. března 2001	043 25/01-5014
Zřizovatel: referát školství OkÚ P-j	27. března 2001	043 25/01-5014

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
13. března 2001		nebyly podány